

Zákon o veřejných službách v přepravě cestujících a vliv jeho aplikace na objednávku veřejné dopravy

Ústí nad Labem, 22. září 2010

František Vichta

I. Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

I/1 Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

Smlouvy o veřejných službách a obecná pravidla (článek 3)

- Pokud příslušný orgán rozhodne o udělení výlučného práva nebo poskytnutí kompenzace jakékoli povahy za plnění závazků veřejné služby jím vybranému provozovateli, provede to v rámci **smlouvy o veřejných službách**,
- odchylně se na závazky veřejné služby, jejichž účelem **je stanovení maximálních tarifů** pro všechny cestující nebo určité kategorie cestujících, mohou vztahovat **obecná pravidla**, tím není dotčeno právo příslušných orgánů zahrnout závazky veřejné služby stanovící maximální tarify do smluv o veřejných službách.
- členské státy mohou vyloučit z oblasti působnosti tohoto nařízení obecná pravidla o finančních kompenzacích závazků veřejné služby, která stanovují maximální **přepravní tarify pro žáky, studenty, učně a osoby s omezenou pohyblivostí**, tato obecná pravidla musí být oznámena podle článku 88 Smlouvy. U všech těchto oznámení je třeba uvést úplné informace o opatření a zejména podrobnosti o metodě výpočtu.

I/2 Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

Obsah smluv o veřejných službách 2 (článek 4)

V případě přímo uzavřených smluv se tyto ukazatele stanoví takovým způsobem, aby **žádná kompenzace nemohla překročit částku nezbytnou pro pokrytí čistého finančního dopadu na náklady a příjmy, který nastal při plnění závazků veřejné služby, s přihlédnutím k příjmům provozovatele veřejných služeb získaným z této činnosti a přiměřenému zisku.**

Max. doba trvání smluv: 10 let v případě autobusové dopravy

15 let v případě převažující drážní dopravy

+1/2 doby trvání – amortizace využitého majetku

+1/2 doby trvání – nejvzdálenější regiony

delší doba: nabídkové řízení, notifikace a odůvodnění Komisi

I/3 Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

Výběr dopravce (článek 5)

Veřejné zakázky na služby, jak jsou definovány ve směrnici 2004/17/ES nebo ve směrnici 2004/18/ES, v přepravě cestujících autobusem či tramvají se zadávají v souladu s postupy stanovenými podle uvedených směrnic, pokud tyto smlouvy nemají podobu koncesí na služby, jak jsou definovány v uvedených směrnicích.

Smlouvy o veřejných službách podle tohoto nařízení:

- standardní způsob výběru: **nabídkové řízení**
- výjimky umožňující **přímé zadání**:
 - **vnitřní provozovatel**
 - **malá zakázka**
 - **zakázka v mimořádné situaci**
 - **zakázka na železnici**

Postup přijatý pro nabídkové řízení musí být **otevřený všem provozovatelům, spravedlivý a musí dodržovat zásady transparentnosti a zákazu diskriminace**. Po předložení nabídek a případném předběžném výběru může dojít za dodržení uvedených zásad k **vyjednávání**, jejichž účelem je upřesnit, jak nejlépe splnit specifické nebo komplexní požadavky.

I/4 Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

Obsah smluv o veřejných službách 3 (článek 4)

Práva zaměstnanců: příslušné orgány mohou požadovat od vybraného provozovatele aby zaměstnancům, kteří byli dříve zaměstnáni za účelem poskytování služeb, přiznal práva, na něž by měli nárok, pokud by došlo k jejich převodu ve smyslu směrnice 2001/23/ES =>v dokumentaci nabídkového řízení a ve smlouvách o veřejných službách

- seznam dotyčného personálu,
- transparentní podrobnosti o jejich smluvních právech a
- podmínky, za jakých jsou zaměstnanci považováni za spojené se službami.

Normy kvality: zahrnuty v dokumentaci nabídkového řízení a ve smlouvách o veřejných službách, soulad s vnitrostátním právem.

Subdodávky: transparentní, nejvýše do 50 %, výjimky, stanovení podmínek

I/5 Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

Zveřejnění 1 (článek 7)

- Každý příslušný orgán jednou za rok zveřejní **souhrnnou zprávu o závazcích veřejné služby**, o vybraných provozovatelích veřejných služeb a o platbách kompenzací a výlučných právech poskytnutých uvedeným provozovatelům veřejných služeb prostřednictvím kompenzace.

Tato zpráva bude rozlišovat mezi autobusovou dopravou a drážní dopravou, umožní sledovat a posoudit výkon, kvalitu a financování sítě veřejné dopravy a v případě potřeby poskytne informace o povaze a rozsahu jakýchkoli udělených výlučných práv.

- Každý příslušný orgán přijme nezbytná opatření s cílem **nejpozději jeden rok před zahájením nabídkového řízení nebo jeden rok před přímým uzavřením smlouvy zveřejnit v Úředním věstníku Evropské unie alespoň tyto informace:**

- a) **název a adresa příslušného orgánu;**
- b) **typ plánovaných smluv;**
- c) **služby a oblasti, na něž se možné smlouvy vztahují.**

Příslušné orgány mohou rozhodnout, že nezveřejní tyto informace, pokud se smlouva o veřejných službách týká poskytování **méně než 50000 kilometrů veřejných služeb v přepravě cestujících ročně a v mimořádné situaci.**

I/6 Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

Zveřejnění 2 (článek 7)

V případě **přímého uzavření smluv o veřejných službách v přepravě po železnici** zveřejní příslušný orgán následující informace do jednoho roku od uzavření smluv:

- a) označení smluvní strany, její vlastnictví a v případě potřeby označení osoby nebo osob vykonávajících právní kontrolu;
- b) dobu trvání smlouvy o veřejných službách;
- c) popis služeb v přepravě cestujících, které mají být poskytovány;
- d) popis parametrů finanční kompenzace;
- e) cíle kvality, jako je přesnost a spolehlivost, a příslušné odměny a sankce;
- f) podmínky související se základním majetkem.

I/7 Komunitární právo v oblasti veřejné dopravy

Kompenzace za provozování veřejných služeb v přepravě cestujících nebo za plnění tarifních závazků stanovených v obecných pravidlech vyplacené v souladu s tímto nařízením jsou slučitelné se společným trhem. Tyto kompenzace jsou osvobozeny od povinnosti předchozího oznámení podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy.

Smlouva o založení Evropského Společenství:

- podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo z veřejných prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak.
- s touto smlouvou jsou slučitelné podpory, které odpovídají potřebě koordinovat dopravu nebo které představují náhradu za určitá plnění související s pojmem veřejné služby.

→ **podpory poskytované podle nařízení o veřejných službách jsou apriorně slučitelné se společným trhem**

II. Dopravní obslužnost

II/1 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Základní oblasti úpravy

- vymezení dopravní obslužnosti
- stanovení příslušných orgánů
- zakotvení dopravního plánování a podpora IDS
- stanovení minimálních standardů kvality a bezpečnosti
- nastavení způsobu výběru dopravce v nabídkovém řízení
- způsob výpočtu kompenzace
- posouzení finančního zajištění dopravní obslužnosti
- ochrana investic do vozidel
- upřesnění podmínek přímého zadání veřejné služby
- určení orgánů dozoru, kontroly a dohledu

II/2 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Tři časová období

I. do 3. prosince 2009

- nařízení Rady (EHS) č. 1191/1969
- zákon o dráhách – včetně §§ 39 a násl., vyhlášky č. 241/2005 Sb.
- zákon o SD – včetně §§ 19 a násl., nařízení č. 493/2004 Sb.

II. od 3. prosince 2009 do účinnosti zákona o veřejných službách

- nařízení EP a Rady (ES) č. 1370/2007
- zákon o dráhách a o SD, částečně i nařízení č. 493/2004 Sb.

III. od účinnosti zákona o veřejných službách

- nařízení EP a Rady (ES) č. 1370/2007
- nový zákon o veřejných službách v přepravě cestujících + nové prováděcí přepisy
- zákon o dráhách – bez §§ 39 a násl., bez vyhl. č. 241/2005 Sb.
- zákon o SD – bez §§ 19 a násl., bez nařízení č. 493/2004 Sb.

II/3 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Předmět úpravy (§§ 1 a 2 zákona)

Zákon upravuje

- v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství, nařízení EP a Rady (ES) č. 1370/2007
- postup státu, krajů a obcí při zajišťování dopravní obslužnosti **veřejnými službami v přepravě cestujících veřejnou drážní osobní dopravou a veřejnou linkovou dopravou** (dále jen „zajišťování dopravní obslužnosti“)
- na postup při zajišťování **veřejných služeb v přepravě cestujících ve vnitrozemské plavbě** se ustanovení tohoto zákona použijí přiměřeně.

Dopravní obslužností se rozumí zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu.

II/4 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Vymezení dopravní obslužnosti

*využití stávající definice základní dopravní obslužnosti
v zákoně o dráhách a v zákoně o silniční dopravě:*

„zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol, úřadu, k soudům, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči, do zaměstnání, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu“

nově doplnění o dopravu, která již je reálně v současné době zajišťována:

„k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb“.

II/5 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Dopravní obslužnost kraje a obce (§ 3 zákona)

- Kraje a obce ve své samostatné působnosti stanoví rozsah dopravní obslužnosti a zajišťují dopravní obslužnost veřejnými službami v přepravě cestujících veřejnou drážní osobní dopravou a veřejnou linkovou dopravou a jejich propojením.
- Kraj zajišťuje dopravní obslužnost ve svém územním obvodu a
 - se souhlasem jiného kraje v jeho územním obvodu,
 - v sousedícím územním obvodu jiného státu po předchozí dohodě s příslušným orgánem veřejné moci jiného státu, pokud je to potřeba pro zajištění dopravní obslužnosti kraje.
- Obec zajišťuje dopravní obslužnost ve svém územním obvodu nad rámec dopravní obslužnosti území kraje a
 - mimo svůj územní obvod, pokud je to potřeba pro zajišťování dopravní obslužnosti obce, se souhlasem kraje a obcí, které mají uzavřenou smlouvu o veřejných službách v přepravě cestujících a jejichž územní obvod je zajišťováním služeb dotčen.

II/6 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Dopravní obslužnost státu (§ 4 zákona)

- Stát prostřednictvím MD zajišťuje dopravní obslužnost veřejnými službami v přepravě cestujících veřejnou drážní osobní dopravou **vlaků celostátní dopravy, které mají nadregionální nebo mezinárodní charakter.**
- MD **určí rozsah** zajišťování dopravní obslužnosti. MD po dohodě s MF **určí maximální výši kompenzace** a způsob tohoto určení na dobu účinnosti smluv o veřejných službách v přepravě cestujících.

Nedojde-li mezi Ministerstvem dopravy a Ministerstvem financí k dohodě, určí maximální výši kompenzace na návrh Ministerstva dopravy vláda; návrh na rozhodnutí vlády podá Ministerstvo dopravy vládě nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy nedošlo k dohodě mezi oběma ministerstvy ani na úrovni ministrů.

- Dopravní obslužnost **pro potřeby obrany státu zajišťuje MD** po dohodě s MO.

III. Dopravní plánování a standardy dopravní obslužnosti

III/1 Situace v okolních státech

Rakousko

- regionální dopravu objednávají jednotlivé spolkové země
- „Verkehrsverbund“ (dopravní svaz): *„um den Anforderungen eines gut funktionierenden Systems zu entsprechen und damit verbunden die Benützung von öffentlichen Verkehrsmitteln für den Öffentlichen Personennahverkehrs- (ÖPNV) Kunden zu erleichtern, wurden im Laufe der letzten Jahrzehnte neue Kooperationsformen im österreichischen öffentlichen Personennah- und Regionalverkehr eingeführt: Der Hamburger Verbundvertrag vom November 1965 ("Nur eine Fahrkarte und ein Fahrplan für ganz Hamburg") war das Vorbild für ein derartiges Modell in Österreich. Jedoch wurde erst am 3. Juni 1984 der Verkehrsverbund Ost-Region (VOR) in Wien und Umgebung in Betrieb genommen; durch die Ausweitung des Verkehrsverbundes Graz auf die gesamte Steiermark, ist Österreich seit 1. März 1997 das einzige Land der Welt mit einer flächendeckenden Verbundlandschaft (...)"* (BMVIT 2009)
- financování: pro regionální dopravu poskytuje Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie (BMVIT) příspěvky individuálně až do 50% , v souladu se zákonem o veřejné dopravě (Bundesgesetz über die Ordnung des öffentlichen Personennah- und Regionalverkehrs, Öffentlicher Personennah- und Regionalverkehrsgesetz 1999: ÖPNRV-G 1999).

III/2 Situace v okolních státech

Rakousko

Zásady zákona o veřejné místní a regionální dopravě (ÖPNRV-G 1999)

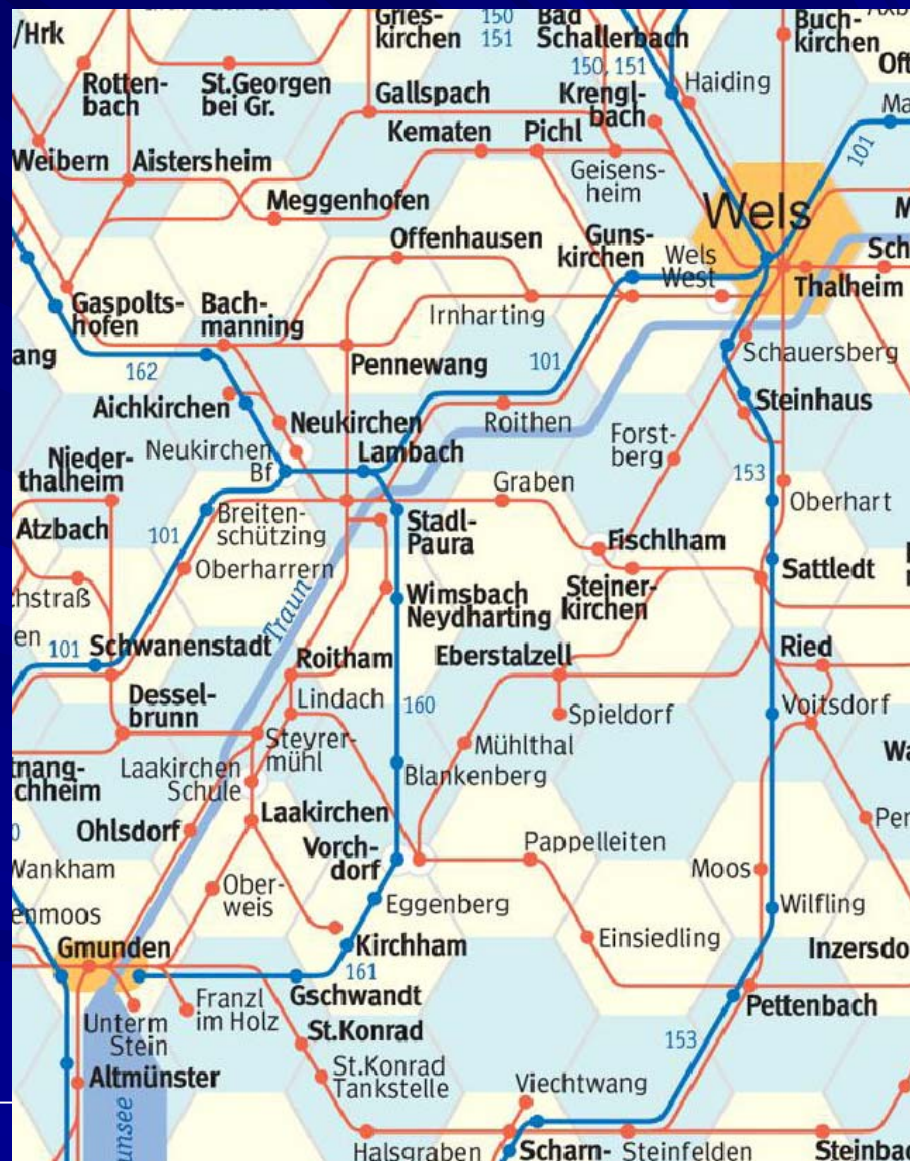
- zákon platný pro všechny dopravní služby v objednávce veřejných orgánů, včetně alternativních forem, jako např. autobusy na zavolání,
- stanovení kompetencí jednotlivých dopravních svazů, zřízení tzv. "Verkehrsverbundorganisationsgesellschaft" (organizace objednatelů),
- rámcové předpoklady pro změnu organizace dopravních svazů a změna finančního systému uzavíráním soukromoprávních smluv v rámci dopravních svazů, tzv. „Bestellerförderung“,
- dopravní plánování ze strany korporací objednatelů (tzv. „nachfrageorientierte Angebotsplanung“),
- zásady tarifního plánování (dopravce v koordinaci s organizací dopravního svazu,
- kvalitativní kritéria (přeprava osob se sníženou schopností pohybu a orientace, provázanost jízdních řádů, jednotný informační systém,...),
- úprava hranic dopravních svazů podle proudů cestujících.

III/3 Situace v okolních státech

Rakousko

příklad dopravního svazu
OÖVV (www.ooevv.at)
Oberösterreichischer
Verkehrsverbund, Linz

*výsledkem kvalitního
dopravního plánování je ve srovnání
s ČR provázaná síť veřejné dopravy
kde dochází ke vzájemnému
provázání dopravních služeb podle
jejich účelu v hierarchické
síti – objednávané služby
se navzájem doplňují*

III/4 Situace v okolních státech

Švýcarsko

- objednávka veřejné dopravy prostřednictvím kantonů, integrální taktový jízdní řád zahrnující všechny obory dopravy (dráha, autobusy, zčásti lodní doprava), který je v evropském měřítku jedinečný
- „service public“ : veřejná služba, u které je zdůrazňována její funkce v oblasti rovných příležitostí, její význam v denním životě občanů, ale i její národně-společenská dimenze (koheze státu s několika odlišnými kulturami a jazyky), její dynamika: *„die Grundversorgung ist nichts Statisches, sie muss dauernd an neue Bedürfnisse und an technologische und wirtschaftliche Veränderungen angepasst werden.“* (Hans Werder, Generalsekretär Eidgenössisches Departement für Umwelt, Verkehr, Energie und Kommunikation UVEK, 2008)
- způsob jejího zajištění (přímo veřejnými orgány, prostřednictvím firem ve veřejném nebo soukromém vlastnictví, není klíčovou otázkou, nicméně *„klare Trennung von politischer und unternehmerischer Verantwortung hat wesentlich dazu beigetragen, dass die Produktivität der öffentlichen Unternehmen – und damit die Effizienz des Service public – in den letzten zehn Jahren erheblich verbessert werden konnte.“* (tamtéž)

III/5 Situace v okolních státech

Švýcarsko

protichůdná rizika pro „service public“

- 1. riziko: Fixace veřejných služeb (ve své podstatě ohrožuje další existenci veřejných služeb, politická debata je často fixována na sq bez reálného nebo racionálního opodstatnění),
- 2. riziko: Ideové reformy (hospodářská soutěž je cílem, bez zohlednění jejích rizik),
- 3. riziko: Limit veřejných rozpočtů jako ohrožení veřejných služeb (při následných plošných úsporách mohou být ohroženy zejména okrajové regiony).

Financování: podíl kantonů a spolkové vlády pro jednotlivé linky veřejné dopravy odlišný podle jejich přepravní charakteristiky páteřního významu.

III/6 Direkter Verkehr

„ch-direct“

- cestování veřejnou dopravou na jediný jízdní doklad, nikoli jen v rámci dopravních svazů
- rozdělování příjmů z jízdného – do roku 2005 SBB AG, od roku 2005 organizace „Verband öffentlicher Verkehr“ (sdružení 130 CH dopravců)

„Ein weiterer Vorteil des DV ist das Fehlen der Reservationspflicht und damit der Fahrtbindung. Im Gegensatz zu manchen ausländischen Bahnen sind die Fahrausweise des Schweizerischen DV auf einen bestimmten Tag ausgestellt, an welchem der Kunde wählen kann, wann er die Fahrt antritt. Dies erlaubt den Fahrgästen die gewünschte Flexibilität und stellt bei einem sehr dichten Schweizer Fahrplan (bis 10-min Takte in Agglomerationen in Stosszeiten) eine absolute Notwendigkeit dar.“

Bemerkenswert ist, dass der Begriff «Direkter Verkehr» im Publikum gänzlich unbekannt ist, und das Phänomen des durchgehenden Tarifs mit kumuliertem Distanzrabatt den Fahrgästen so selbstverständlich ist, dass nur öV-Insider seine Bedeutung kennen.

The advertisement features a large, bold '180' in the center, with 'Für' to its left and 'Franken ein' to its right. Below this, the word 'JAHRESABONNEMENT' is written in large, bold, sans-serif capital letters. Underneath, in smaller text, it says 'der schweizerischen Transportunternehmen'. At the bottom of the main section, it reads 'für Fahrten mit halben Billetten'.

Below the main title, there are two columns of text separated by a vertical line. The left column is titled 'Das Halbtaxabonnement' and describes the benefits: 'berechtigt zu Fahrten auf sämtlichen Strecken der Bundesbahnen, auf denen der meisten Privatbahnen und Schiffahrtsunternehmen sowie auf fast allen Auto-linien, das heisst auf einem Netz von rund 12000 km'. The right column is titled 'Mit dem Halbtaxabonnement können gewöhnliche einfache Billette, sowie 10tägige Retour- und Rundfahrtbillette beliebiger Klasse gelöst werden. Die Ermässigung von 50 Prozent gilt auch für Umwegs-, Klassenwechsel- und Verlängerungsbillette. Ein Abonnement für bloss 3 Monate kostet 60 Franken'.

Feature	Value
Network coverage	12000 km
Cost (3 months)	60 Franken

III/7 Situace v okolních státech

Švýcarsko

Dopravní svazy ve Švýcarsku

Region	Obchodní značka	V provozu od roku		
Aargau/Olten A-Welle	A	2004	fusion Aargau/Olten	
Basel/Nordwestsch.(TNW)	Umweltabo	I	1984	
Bern/Solothurn	Libero	I	2004	fusion Bern/Solothurn
Berner Oberland	BeoAbo	A	2006	fusion Beo Ost/Thun
Biel/Seeland/Berner Jura	Abo Zig Zag	A	1992	
Davos/Klosters	Davoser Pass	A	1991	
Fribourg	Frimobil	I	2006	gebietsausdehnung
Genève	Unireso	I	2001	
Graubünden	Bündner GA	A	1991	
Jura	Vagabond	A	2001	
Lausanne und Umgebung	Mobilis	I	2004	
Luzern/Obwalden/Nidwalden	Passepartout	A	1986	teil Agglo Luzern ist integr.
Neuchâtel	Onde verte	A	1991	
Oberengadin	Gästeabo	A	1999	
Ostschweiz (SG/TG/AI/AR/FL)	Ostwind	A	2002	inkl. Tageskarte Euregio
Schaffhausen	Flex Tax	A	1988	
Schwyz	Schwyzner Pass	I	1999	
Ticino/Moesano	Arcobaleno	A	1997	
Zug	Zuger Pass	I	1988	
Zürich (ZVV)	NetzPass	V	1990	
Zürich (Wirtschaftsraum)	Z-Pass	A	2004	

III/8 Situace v okolních státech Německo

- **Zákon o regionalizaci veřejné dopravy z 27.12.1993** (Gesetz zur Regionalisierung des öffentlichen Personennahverkehrs, Regionalisierungsgesetz - RegG), objednávka dopravy je přenesena na jednotlivé spolkové země, jejichž způsob objednávky se výrazně odlišuje.
- Zákon (naposledy novelizovaný v roce 2007) stanoví konkrétní částky z výnosu spotřební daně z pohonných hmot, které stát předává pevným rozdělením regionům (navyšuje se od roku 2008 o 1,5% ročně).
- Další dopravní služby financují jednotlivé země a obce z vlastních finančních zdrojů.

§ 5 Finanzierung und Verteilung

(1) Den Ländern steht für den öffentlichen Personennahverkehr aus dem Mineralölsteueraufkommen des Bundes für das Jahr 2008 ein Betrag von 6 675 Millionen

Euro zu.

(2) Der Betrag für das Jahr 2008 steigt ab dem Jahr 2009 um jährlich 1,5 vom Hundert.

(3) Die in den Absätzen 1 und 2 festgelegten Beträge werden nach folgenden Vomhundertsätzen auf die Länder verteilt:

Baden-Württemberg 10,44

Bayern 14,98

Berlin 5,46

Brandenburg 5,71

Bremen 0,55

Hamburg 1,93

Hessen 7,41

Mecklenburg-Vorpommern 3,32

Niedersachsen 8,59

Nordrhein-Westfalen 15,76

Rheinland-Pfalz 5,24

Saarland 1,32

Sachsen 7,16

Sachsen-Anhalt 5,03

Schleswig-Holstein 3,11

Thüringen 3,99

(4) Von den nach Absatz 1 oder Absatz 2 in Verbindung mit Absatz 3 festgelegten Jahresbeträgen wird je ein Zwölftel zum 15. eines jeden Monats überwiesen.

III/9 Situace v okolních státech

Německo - Bavorsko

V Bavorsku:

- objednává železniční dopravu státem zřízený organizátor, společnost **Bayerische Eisenbahngesellschaft GmbH** a vypisuje na zajištění drážní dopravy jednotlivá nabídková řízení,
- autobusovou dopravu v Bavorsku objednávají **jednotlivé okresy**, v řadě případů tvoří dopravní svazy podobně jako v Rakousku
- místní dopravu objednávají **jednotlivá města**, zpravidla se rovněž podílejí na činnosti dopravních svazů.

Srovnání vývoje IAD a VD v Bavorsku 1997/2005

	oskm/(x) den		mil. OA/(x) den	
	1997	2005	1997	2005
MVV und VGN	760.000	997.500	12,00	13,72
Bayern (Rest)	334.000	418.000	13,70	17,13

III/10 Situace v okolních státech

Německo - Bavorsko

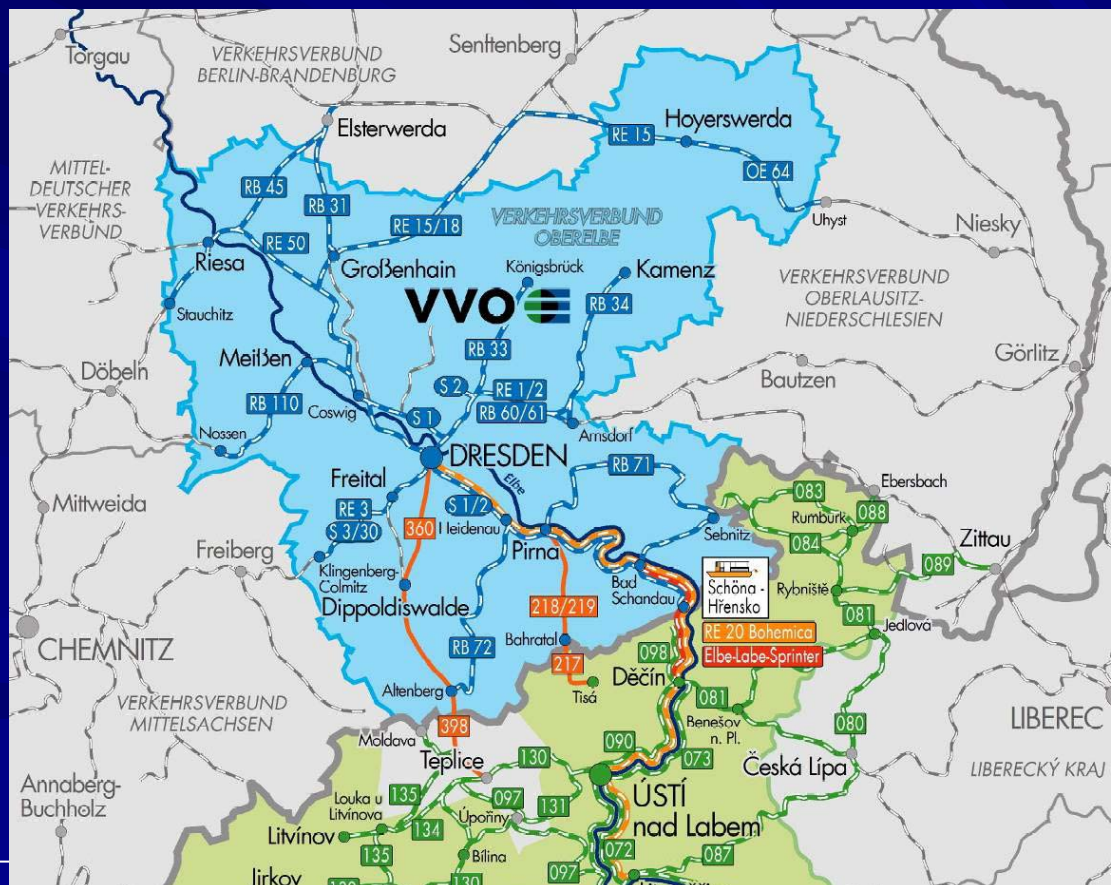
III/11 Situace v okolních státech

Německo - Sasko

V Sasku je veřejná doprava objednáвана a financována prostřednictvím účelových sdružení objednatelů, které odpovídají jednotlivým oblastem regionální dopravy (tzv. „**Nahverkehrsräume**“)

oblasti reg. dopravy:

- VVO
- ZVON
- VMS
- MDVV
- VV Vogtland

III/12 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Dopravní plánování (§ 6 zákona)

- Cílem dopravního plánování je vytvářet podmínky pro **hospodárné, efektivní a účelné zajišťování dopravní obslužnosti a vzájemnou spolupráci státu, krajů a obcí při této činnosti.**
- Dopravní plánování zajišťují Ministerstvo dopravy a kraje prostřednictvím **plánu dopravní obslužnosti území.**
- Plán dopravní obslužnosti území se pořizuje na dobu nejméně 5 let a obsahuje zejména
 - a) **popis zajišťovaných veřejných služeb v přepravě cestujících,**
 - b) **předpokládaný rozsah poskytované kompenzace,**
 - c) **časový harmonogram uzavírání smluv o veřejných službách a postup při uzavírání těchto smluv,**
 - d) **harmonogram a způsob integrace, pokud se stát a kraje podílejí na organizaci integrovaných veřejných služeb v přepravě cestujících.**
- Plán dopravní obslužnosti území pořizovatel **zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.**
- Dopravní plánování **vychází z páteřních spojů veřejné drážní osobní dopravy při zajišťování dopravní obslužnosti.**

III/13 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Souběžná doprava

„Je-li dopravní obslužnost územního obvodu zajištěna veřejnou drážní osobní dopravou, nelze rozpočtové prostředky použít na financování jiného druhu souběžné veřejné osobní dopravy.“

- a) připomínky objednatelů dopravy a silničních dopravců: návrh na vypuštění, protože objednatel v samostatné působnosti rozhoduje, jaký druh dopravy bude z rozpočtu na svém území financovat.
- b) připomínky železničních dopravců a jejich odborů: přísnější určení - obslužnost se přednostně zajišťuje drážní dopravou, pokud tam tato doprava je, nelze financovat souběžný druh dopravy.

➤ KOMPROMISNÍ ŘEŠENÍ

Dopravní plánování vychází z páteřní funkce veřejné drážní osobní dopravy při zajišťování dopravní obslužnosti.

III/14 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Integrované veřejné služby v přepravě cestujících (§ 6 zákona)

Integrované veřejné služby: integrované veřejné služby v přepravě cestujících podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství. **Požadavek na jednotnou informační službu je splněn, pokud je zajištěno poskytování informací o jednotném jízdním řádu a tarifu na jednom místě.**

Organizátor

- Kraje a obce mohou **samostatně nebo společně** založit právnickou osobu pro plnění úkolů při zřizování a organizaci integrovaných veřejných služeb v přepravě cestujících.
- Organizátor může být pověřen, aby jménem kraje nebo obce **uzavíral smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících na určeném území a u určených druhů dopravy.**
- Majetkovou účast v organizátorovi může mít **pouze kraj nebo obec.**
- Organizátor **nesmí provozovat veřejnou drážní osobní dopravu nebo veřejnou linkovou dopravu.**

III/15 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Stanovení minimálních standardů kvality a bezpečnosti

§ 8 odst. 2 zákona – smlouvu lze uzavřít pouze s dopravcem, který splňuje zákonem a prováděcí vyhláškou stanovené standardy týkající se kvality a bezpečnosti dopravy.

připomínky objednatelů dopravy: požadavek na stanovení zcela minimálních hodnot a ukazatelů standardů, objednatel může na základě svého rozhodnutí vyžadovat vyšší standard,

připomínky dopravců: jasněji a podrobněji strukturovat okruhy standardů (např. technické parametry vozidel, informační zařízení, standardy odbavování bezkontaktními čipovými kartami).

III/16 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Standardy kvality a bezpečnosti (§ 8 a příloha zákona)

Standardy kvality a bezpečnosti

I. Informační zařízení pro cestující

1. Vozidlo nebo souprava vozidel zajišťující veřejné služby v přepravě cestujících musí být označeno alespoň:
 - a) ve veřejné linkové dopravě označením linky stanoveným v licenci a názvem cílové zastávky spoje, označení linky a cílové zastávky na čele vozidla musí být čitelné i za tmy,
 - b) ve veřejné drážní osobní dopravě s výjimkou dráhy lanové, tramvajové, trolejbusové a speciální názvem konečné stanice (zastávky),
 - c) ve veřejné drážní osobní dopravě provozované na dráze tramvajové nebo dráze trolejbusové číslem nebo jiným označením linky a názvem konečné stanice (zastávky).
2. Vozidla přístupná cestujícím s omezenou schopností pohybu a orientace musí být označena mezinárodním symbolem přístupnosti.
3. Vozidla uvedená do provozu po dni nabytí účinnosti tohoto zákona musí být vybavena zařízením umožňujícím akustické podávání informací cestujícím.

II. Přeprava osob s omezenou schopností pohybu a orientace

1. Ve vozidle musí být vyhrazena a označena místa k sezení pro cestující s omezenou schopností pohybu a orientace.
2. Ve vozidle musí být umožněna přeprava dětského kočárku s dítětem.
3. Ve vozidle musí být umožněna přeprava vodícího psa doprovázejícího nevidomou osobu.
4. Vozidla vymezená prováděcím právním předpisem vydaným podle § 8 odst. 4 musí umožňovat přepravu osob s omezenou schopností pohybu a orientace, včetně osob na vozíku.

III. Technické parametry vozidel

Vozidla zajišťující veřejné služby v přepravě cestujících ve veřejné linkové dopravě mohou souhrnně dosahovat nejvýše průměrného stáří vozidel vymezeného v prováděcím právním předpise vydaném podle § 8 odst. 4.

zákona.

Standardy kvality a bezpečnosti a způsob jejich
is.

Standardy a ukazatele standardů kvality
Standardy a ukazatele dalších standardů!

III/17 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících Elektronické systémy plateb a odbavení cestujících (§ 7 zákona)

Pokud stát, kraj nebo obec při zajišťování dopravní obslužnosti **provazuje elektronické systémy plateb a odbavení cestujících** (sám nebo prostřednictvím třetích osob) =>

musí tyto **systémy, jejich zařízení a technologie** určené prováděcím právním předpisem (dále jen „určená zařízení a technologie“) zajišťovat propojitelnost mezi elektronickými systémy plateb a odbavení cestujících.

požadavky a postupy pro zajištění technické a provozní propojitelnosti elektronických systémů plateb a odbavení cestujících a určených zařízení a technologií stanoví prováděcí právní předpis

IV. Postup při zajišťování veřejných služeb

IV/1 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Postup při poskytování veřejných služeb (§ 8 a 9 zákona)

Pro zajištění dopravní obslužnosti mohou stát, kraje a obce (dále jen „objednatel“) poskytovat veřejné služby v přepravě cestujících **samy, nebo uzavírat smlouvy** o veřejných službách v přepravě cestujících s dopravci, kteří jsou provozovateli dopravy podle jiných právních předpisů – zákona o silniční dopravě a zákona o dráhách.

(1. sada požadavků – uzavření smlouvy)

Smlouva o veřejných službách v přepravě cestujících není veřejnoprávní smlouvou.

Objednatel může uzavřít smlouvu:

- s dopravcem vybraným na základě **nabídkového řízení**,
- jsou-li splněny podmínky nařízení 1370/2007, může objednatel uzavřít smlouvu s dopravcem **přímým zadáním**.

Objednatel předá Ministerstvu financí do 31. března souhrnný přehled smluv o veřejných službách uzavřených v předchozím kalendářním roce.

IV/2 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Požadavky na dopravce zajišťujícího veřejné služby (§ 8 zákona)

Dopravce musí nejpozději ke dni nabytí účinnosti smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících **(2.sada požadavků – zahájení provozu)**:

- mít přidělenou kapacitu dopravní cesty, osvědčení dopravce a uzavřenou smlouvu o provozování drážní dopravy **(drážní doprava)**,
- mít licenci a schválený jízdní řád **(silniční doprava)**, dále osvědčení o oprávnění k podnikání v městské autobusové dopravě **(MAD)**,
- mít zajištěna **vozidla, personál a technické zázemí** nezbytné pro provozování veřejných služeb v přepravě cestujících podle přidělené kapacity dopravní cesty / schváleného jízdního řádu, být způsobilý zajistit poskytování souhrnu činností uložených zákonem o silniční dopravě a zákonem o dráhách a
- splňovat **standardy kvality a bezpečnosti** dopravy, včetně standardů pro přepravu osob s omezenou schopností pohybu a orientace (dále jen „standardy kvality a bezpečnosti“).

IV/3 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Nabídkové řízení (§ 10-15 zákona)

úprava vychází z velké části ze znění koncesního zákona, odkazy na ZoVZ

- zahájení nabídkového řízení: oznámení o zahájení nabídkového řízení (uveřejnění v IS o VZ, za určitých podmínek Úřední věstník EU),
- obsah dokumentace nabídkového řízení: zákon o VZ (dodatečné znaky: ucelené technické a provozní soubory, dopravně provázané s jinými veřejnými službami atd.),
- zadávací lhůta, technické podmínky, kvalifikace, vyloučení z účasti v nabídkovém řízení, jistota atd.: zákon o VZ,
- objednatel může o podaných nabídkách dále jednat, způsob jednání o nabídkách a způsob výběru dopravců pak uvede v oznámení,
- otevírání obálek s nabídkami, hodnotící komise, posouzení a hodnocení nabídek: zákon o VZ, **hodnotící kritérium: ekonomická výhodnost nabídky**
- zrušení nabídkového řízení: vyhrazení v oznámení, zákon o VZ

Na základě výsledků nabídkového řízení vybere objednatel pro uzavření smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících dopravce, jehož nabídka byla vyhodnocena jako ekonomicky nejvýhodnější.

IV/4 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Dodatečné veřejné služby (§ 16 zákona)

Smlouvu o veřejných službách v přepravě cestujících uzavřenou na základě nabídkového řízení lze doplnit o dodatečné veřejné služby, které nebyly obsaženy v zadávacích podmínkách původního nabídkového řízení:

- objednatel **oznámí písemnou výzvou záměr o doplnění dodatečné veřejné služby dopravci**, se kterým je smlouva o veřejných službách v přepravě cestujících uzavřena (obsah výzvy: ZoVD **obsah písemné výzvy k jednání v jednacím řízení bez uveřejnění**),
- potřeba dodatečných veřejných služeb vznikla v důsledku okolností **objektivně nepředvídatelných** při zahájení původního nabídkového řízení,
- dodatečné veřejné služby nemohou být technicky nebo ekonomicky odděleny od veřejných služeb obsažených v zadávacích podmínkách původního nabídkového řízení **bez způsobení závažné ekonomické újmy** objednateli,
- celková kompenzace za dodatečné veřejné služby **nepřekročí 20 % z celkové výše kompenzace za veřejné služby** obsažené v zadávacích podmínkách původního nabídkového řízení
- do 1 měsíce po doplnění smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících o dodatečné veřejné služby je objednatel povinen zveřejnit na své úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup oznámení

IV/5 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Oznamovací povinnosti (§ 19 zákona)

- **1 rok před zahájením** nabídkového řízení nebo před uzavřením smlouvy přímo (kromě mimořádných situací) – rozsah dle nařízení 1370/2007, výjimka pro velmi malé zakázky
- **2 měsíce před přímým uzavřením** (kromě mimořádných situací) na své úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup oznámení:
 - a) identifikačních údajích dopravce, s nímž má být smlouva uzavřena,
 - b) předpokládané průměrné roční hodnotě veřejných služeb nebo počtu kilometrů za rok (malé zakázky),
 - c) předpokládaném rozsahu veřejných služeb,
- **1 měsíc po uzavření smlouvy přímo** oznámení o uzavření smlouvy (rozsah shodný s předchozím bodem).

IV/7 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Veřejná zakázka x koncese (§ 21 zákona)

Při zajišťování veřejných služeb v přepravě cestujících veřejnou linkovou dopravou a na dráze tramvajové se postup pro výběr dopravce podle tohoto zákona použije v případech, kdy

- cestující platí dopravci jízdné,
- dopravci je uděleno výlučné právo nebo poskytována za předem sjednaných podmínek z veřejných rozpočtů kompenzace,
- kompenzace **nevyklučuje obchodní riziko dopravce spojené s výší tržeb z jízdného za zajištění veřejných služeb v přepravě cestujících.**

Nejsou-li splněny podmínky podle odstavce 1, použije se na výběr dopravce ve veřejné linkové dopravě a na dráze tramvajové **zákon o veřejných zakázkách.**

IV/8 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Mimořádné situace (§ 22 zákona)

Při přerušení poskytování veřejných služeb nebo pokud přerušení bezprostředně hrozí může objednatel

- uzavřít smlouvu o veřejných službách v přepravě cestujících na poskytování dotčených veřejných služeb **přímým zadáním**,
- **rozšířit již uzavřenou smlouvu** o veřejných službách v přepravě cestujících o poskytování dotčených veřejných služeb bez nabídkového řízení, nebo
- **rozhodnutím uložit poskytování** dotčených veřejných služeb dopravci (v rozhodnutí uvede: rozsah, způsob výpočtu kompenzace); oznámení o zahájení řízení objednatel rovněž vyvěsí na úřední desce; dopravci, kteří do 2 dnů od vyvěšení oznámení na úřední desce doručí objednateli písemné sdělení, že mají zájem o poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících, jichž se řízení týká, se stávají účastníky řízení.

Odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek.

Ministerstvo dopravy vykonává působnost nadřízeného správního orgánu krajů.

IV/9 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Kompence (§ 23 zákona)

- kompenzaci v rozsahu stanoveném ve smlouvě poskytuje objednatel ze svého rozpočtu,
- před uzavřením smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících přímým zadáním dopravce předloží objednateli **finanční model nákladů, výnosů a čistého příjmu, které mají vyplynout ze smlouvy,**
- na základě finančního modelu je objednatel povinen zkontrolovat, zda navrhovaná kompenzace není nadměrná, **na základě finančního modelu, který obsahuje poskytnutí nadměrné kompenzace, nelze uzavřít smlouvu, pokud by přesto byla smlouva o veřejných službách v přepravě cestujících uzavřena, je neplatná,**
- poskytuje-li dopravce jiné činnosti mimo poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících podle smlouvy/rozhodnutí, je povinen **vést evidenci** o nákladech a výnosech **podle jednotlivých smluv a rozhodnutí,**
- **nabídkové řízení:** pouze předložení finančního modelu, dispozitivnost *podrobnosti stanoví prováděcí právní předpis*

IV/10 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Přechodná ustanovení (§§ 33-34 zákona)

- Práva a povinnosti ze závazku uzavřeného podle dosavadních předpisů zůstávají zachovány v rozsahu stanoveném přímo použitelným předpisem Evropských společenství (prodloužení její účinnosti!) **a řídí se dosavadními právními předpisy.**
- **Plán dopravní obslužnosti území** podle je pořizovatel povinen pořídit **do 18 měsíců** ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- **Propojitelnost elektronických systémů plateb a odbavení cestujících** a určených zařízení a technologií musí být zajištěna u elektronických systémů, které **začnou být provozovány po uplynutí 1 roku** po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.
- **Splnění standardů kvality a bezpečnosti** se nepožaduje pro smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících, které jsou uzavírány na základě **řízení o výběru dopravce zahájeného přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.**
- **Převzetí vozidel** u existujících smluv, které neobsahují **ujednání o nakládání s vozidly.**

IV/11 Zákon o veř. službách v přepravě cestujících

Novelizace jiných zákonů (§§ 38-40 zákona)

- Zákon o silniční dopravě
- Zákon o dráhách
- Zákon o akciové společnosti České dráhy

dochází k vypuštění partií, které se zabývají oblastí zajišťování dopravní obslužnosti a úpravě terminologie v souladu s novým zákonem.

IV/1 Prováděcí předpisy k zákonu o veř. službách

- Vyhláška, kterou se stanoví vzor **formuláře pro uveřejnění oznámení o zahájení nabídkového řízení** pro výběr dopravce k uzavření smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících
- Vyhláška o postupech pro určení a kontrolu **maximální výše kompenzace**
- Nařízení vlády, kterým se stanoví požadavky a postupy pro zajištění **propojitelnosti elektronických systémů plateb a odbavení** cestujících
- Nařízení vlády, kterým se stanoví minimální hodnoty a ukazatele **standardů kvality a bezpečnosti** a způsob jejich prokazování v souvislosti s poskytováním veřejných služeb v přepravě cestujících

Děkuji za pozornost!

František Vichta